

O zvone, ktorý odháňal „Čiernu smrť“.

Morové epidémie sa od 14. Storočia šíрили do strednej Európy predovšetkým z Orientu. Nečakane zasahovali ľudnaté mestá, v prvom rade prístavy a potom pokračovali cez strednú Európu, čím sa nevyhli aj naším krajom. Častými návštevami „čiernej smrti“, pri ktorej postihnutý zomieral sčernením celého povrchu tela, sa na štyri storočia Európa stala „morovým kontinentom“. Následky tejto choroby boli naozaj strašné, lebo zomrela takmer tretina európskeho obyvateľstva, vyhladovaného a oslabeného neúrodami z predchádzajúcich rokov. Po prvých besneniach epidémie niektorí lekári zachvátení hrôzou utekali spolu s bohatými mešťanmi zo zamorených miest. Neuvedomovali si, že takto prispeli ešte k rýchlejšiemu šíreniu nákazy do ďalších, ešte dovtedy nezamorených častí krajiny. Všade sa opakovali výjavy neopísateľnej hrôzy, sprevádzanej hromadami rakiev, telami ležiacimi na uliciach a spoločnými hrobmi, ktoré sa rýchlo napĺňali mŕtvolami. Mor vyvolával u ľudí beznádej a šialenstvo. V mnohých mestách zmasakrovali žobrakov a Židov, obvinených

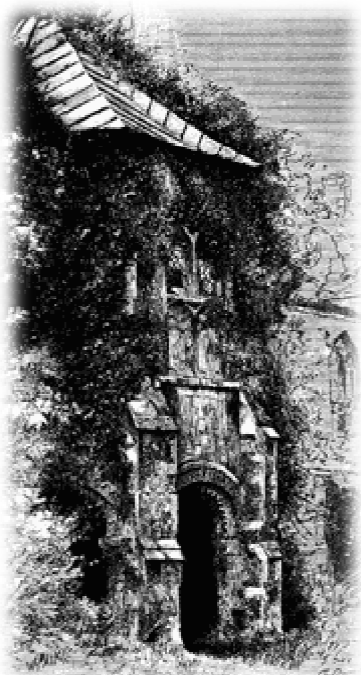
z otrávenia studní. Epidémia tak pripomínala ošiaľ príšerných radovánok a plesov, tance umrlcov, na ktorých odsúdení živí tancujú s kostrami, ako to vidíme na rôznych dobových zobrazeniach. A keď choroba konečne ustala a ľudia sa ešte po dlhé roky nestačili spamätať z prežitých hrôz, takmer každých desať rokov sa opäť

nečakane vracala späť, aby si zobrala so sebou státisíce nových bezbranných obetí. Lekárske fakulty sa v zúfalstve spoliehali na zbožnosť a chorým odporúčali predovšetkým modlitbu, odriekanie žalmov a chválospevy svätých patrónov moru. Ako najúčinnější liečebný prostriedok sa doporučoval „morový štítok“, škapuliar, ktorý mali ľudia nosiť na šnúrke okolo krku. Okrem týchto

málo účinných prostriedkov existovalo aj mnoho povier, súvisiacich s hlasom zvonu a zvonením proti epidémii moru. Aj keď nás dnes asi napadne, akým naivným spôsobom sa snažili ľudia bojovať proti smrteľnej nemoci, tento príbeh verte, či neverte sa stal a ľudia veria v jeho pravdivosť. Vo zvonici jednej starej kaplice na okraji mesta dodnes visí zvon, ktorý zachránil tisíce ľudských životov a dnes je už len mĺkvim svedkom týchto hrozných dalostí. Počiatok príbehu sa datuje okolo roku 1711, kedy sa v ďalekom Instabule objavili prvé príznaky ochorenia na mor, kam bolo toto ochorenie privlečené pravdepodobne z Malej Ázie. Nikto ešte vtedy netušil, že sa mor v príbehu dvoch rokov tak rýchlo rozšíri

do Poľska, Rakúska a Uhorska, čím zasiahol aj naše územia. Mor bol už skoro všade naokolo a v meste nastala panika z hrôzostajných príbehov, ktoré sa tu dostávali zo zamorených oblastí. Uzatvorili sa všetky mestské brány, tak aby do mesta nemohla preniknúť ani noha. Všetci verili tomu, že čierna nemoc sa tu takto nedostane, ale nikto ani netušil, že čierna smrť sa už dávno nachádzala za neobytnými hradbami mesta. V torbe krajčírskoho tovariša, ktorý prišiel prečasom pred brány mesta si pochutnávala na kúsku chleba nakazená krysa, ktorá mu tam nebadane vošla. Do mesta ho samozrejme nepustili a počas spánku pod hradbami mesta, ako krysa nebadane vošla do torby, tak z nej aj vyšla a našla si úkryt v početných špinavých uličkách mesta. Zanedlho boli mestské ulice zaplavené hlodavcami,

roznášajúcimi skazu a mestom sa rozliehal len plač a náreky tých, ktorý prežili svojich najbližších. V meste už prestali byť aj zvony, lebo umieráčky oznamujúce smrť by neutíchali počas celého dňa a noci. Mesto bolo potiahnuté čiernym súknom a všade bola tma. Len v dielni starého zvonára šľahali plamene z taviacích pecí a pripomínalo to pekelnú žiaru. Zvonár a jeho pomocníci robili posledné úpravy pred odlievaním nového zvonu, na ktorý použil zabudnuté starobylé postupy svojich predkov. Počas noci za zúfaleho náreku ľudu sa odlieval zvon, ktorý sa stal ochráncom mesta po celé storočia. Odkedy sa zvon rozozvučal, mestu sa vyhýbali morové epidémie. V čom tkvelo zvonárovo staré majstrovstvo, to dnes už nikto nevie. Jední hovoria, že zvuk zvonov pripomínal

hlasy všetkých mŕtvych, ktorých nárek vyhnal všetky choroby z mesta. Pravdepodobne to tajomstvo bolo v ozajstnom majstrovstve zvonára, ktorý dokázal namiešať takú zmes zvonoviny, ktorej zvuk vyhnal z mesta všetky krysy aj s blchami, ktoré prenášali choroby. Neveríte tomu? Verte, zvon vydáva veľa počuteľných zvukov a okrem nich aj ultrazvuky a tie môžu, ak sú intenzívne, zabiť dokonca aj baktérie.

Zazonil zvonec a smutnému príbehu s dobrým koncom je koniec. Ale v nejednom našom meste je v uliciach a uličkách toľko špiny, že zákerné choroby tu číhajú až dodnes.

